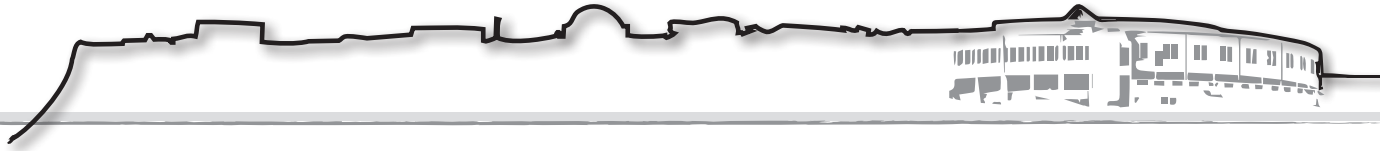

διάλογοι

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Ευγένιος Μαθιόπουλος: Το Ρέθυμνο πρέπει να φαίνεται αντάξιο της ιστορικότητάς του

Μια βροχερή μέρα στο Ρέθυμνο και την περιοχή του Γάλλου συναντήσαμε στο γραφείο του τον καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΚ), κ. Ευγένιο Μαθιόπουλο. Αφορμή για τη συνάντηση αποτέλεσε μια ανάρτησή του στον προσωπικό του λογαριασμό στο facebook, σχετικά με την έλλειψη πόρων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΠΚ και την επακόλουθη αδυναμία της να προμηθευτεί βιβλία που είναι αναγκαία για την ενημέρωσή και τις ανάγκες καθηγητών, ερευνητών και φοιτητών.

■ **Επιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΕΜΠΙΛΗΣ**

Μια ανάρτηση που κοινοποιήθηκε από πολλούς σε πανελλαδικό επίπεδο και μας προσεγείωσε ανώμαλα όσον αφορά στην επιστροφή στην κανονικότητα. Μάλιστα, ο κ. Μαθιόπουλος έγραφε χαρακτηριστικά για τη Βιβλιοθήκη ότι «Όσες αγορές γίνονται προέρχονται από τους γλιόχρους προϋπολογισμούς των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών ή κάποιων ερευνητικών προγραμμάτων». Μας είπε μάλιστα χαρακτηριστικά ότι η Βιβλιοθήκη «δεν έχει χρήματα να παρακολουθήσει την βιβλιοπαραγωγή τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό».

Τα Συμβούλια Ιδρύματος

Η συζήτησή μας, ωστόσο, αφού έγιναν οι συστάσεις με αφορμή τα παραπάνω προχώρησε σε εξίσου σημαντικά θέματα όπως αυτό της γενικότερης έλλειψης επαρκών πόρων και προσωπικού του ΠΚ. Ένα άλλο θέμα ήταν η διοικητική λειτουργία του πανεπιστημίου. Ο κ. Μαθιόπουλος μας εξέπληξε αναφορικά με τη θέση του για τα Συμβούλια Ιδρύματος (ΣΙ) που είχαν ξεκινήσει τη λειτουργία τους επί υπουργίας Άννας Διαμαντοπούλου. Ενώ περιμέναμε ότι ανήκει στους πολέμιους των ΣΙ, μας έδωσε μια νηφάλια και τεκμηριωμένη από-

ψη στηριγμένη στη δική του εμπειρία. Δεν υπεραμύνθηκε της ιδεολογικής στόχευσης του θεσμού, αλλά επεσήμανε ότι λόγω της πρόθεσης, ηθικής υποστήριξης και προσπάθειας του πρώην πρύτανη του ΠΚ Ευριπίδη Στεφάνου, αλλά και όλων ομόθυμα των μελών του ΙΣ, το όργανο λειτουργήσει αποτελεσματικά και προς όφελος του Πανεπιστημίου. Από την άλλη πλευρά αναφέρθηκε και στις δυσλειτουργίες που αφορούσαν στις μετακινήσεις των μελών του ΣΙ (τα οποία δεν συνεδρίασαν δια ζώσης στην Κρήτη ούτε μια φορά όλοι μαζί), αλλά και στη δυσκολία που είχαν τα εκτός Ελλάδος μέλη –διαπρεπείς καθηγητές από παν/μια του εξωτερικού–, που ενώ ήθελαν να βοηθήσουν δεν ήξεραν τον τρόπο.

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Και χωρίς και οι δύο να γνωρίζουμε για την επικείμενη επίσκεψη της υπουργού Πολιτισμού κας Μενδώνη στο Ρέθυμνο, που έγινε μερικές μέρες αργότερα από τη

« Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΠΚ δεν έχει χρήματα να παρακολουθήσει την βιβλιοπαραγωγή τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό - Οι δημοτικές πινακοθήκες και τα ιδρύματα υποφέρουν, γι' αυτό χρειάζονται βοήθεια στη μακρά διάρκεια »

συζήτησή μας, καταπαστήκαμε να συζητάμε για το αντικείμενο του κ. Μαθιόπουλου που είναι η τέχνη και η έκθεσή της. Παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις προσπάθειες που γίνονται από τους φορείς της πόλης, με αναφορά στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης και στις προσπάθειες της ιδρύτριας και καλλιτεχνικής διευθύντριας του Μαρίας Μαραγκού. Ωστόσο, μας υπενθύμισε ότι χρειάζεται τη διαρκή στήριξη του Δήμου και ευρύτερα της Πολιτείας γιατί όπως στην υπόλοιπη Ελλάδα, έτσι και στο Ρέθυμνο «οι δημοτικές πινακοθήκες και τα ιδρύματα υποφέρουν, γι' αυτό χρειάζονται βοήθεια στη μακρά διάρκεια». Όσον αφορά τη σχέση του παν/μίου με

αυτούς τους χώρους, ο έγκριτος ιστορικός τέχνης μας ανέφερε ότι, εφόσον υπάρξει από τους φοιτητές σχετική προθυμία, τους ενθαρρύνει να πάνε για πρακτική άσκηση και συνάμα συλλογή στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης.

Η πόλη του Ρεθύμνου

Τέλος, και σε συνδυασμό τόσο με την επίσκεψη της κας Μενδώνη όσο και τη σχέση του με την πόλη του Ρεθύμνου, προφητικά μας μίλησε για την όψη της παλιάς πόλης, που τη θεωρεί κάτι μοναδικό και κάτι που οφείλουν όλοι να προστατέψουν. Μας

ανέφερε επίσης για την «αισθητική αυστηρότητα, τον σεβασμό στο μέτρο και στην αίσθηση του συνόλου που πρέπει να έχουν οι ταμπέλες, οι εξωτερικοί φωτισμοί και οι βιτρίνες των καταστημάτων» έτσι ώστε «η πόλη να φαίνεται αντάξια της ιστορικότητας και της ταυτότητάς της», φέρνοντάς μας ως παράδειγμα τη Γαλλία, όπου με νόμο προστατεύονται τα ζωντανά παραδοσιακά ιστορικά πολεοδομικά μνημεία και αναδεικνύονται ως σημαντική πολιτιστική κληρονομιά. Με λίγα λόγια και όπως το μεταφράζουμε εμείς πρέπει να εκλείψει η κίτς ομοιογένεια ή ανομοιογένεια που χαρακτηρίζει εξωτερικά πολλά από τα μαγαζιά που στεγάζονται στην παλιά πόλη...

Δεύτερο εμβόλιμο δισέλιδο «Διάλογοι στην πόλη, διάλογοι για το πανεπιστήμιο», αφού τα τεκταινόμενα είναι πολλά και ενδιαφέροντα. Μια κατάσταση εν κινήσει όπως από τη φύση τους λειτουργούν οι κοινωνίες, οι επιστήμες, η έρευνα και οι θεράποντές τους. Αυτή τη φορά θα μας συγχωρήσετε για το ετεροβαρές της διάρθρωσης, αλλά είχαμε την μεγάλη τιμή και την χαρά να συνομιλήσουμε με τον Ομότιμο Καθηγητή Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΠΚ κ. Αλέξη Πολίτη, σε μια συζήτηση εφ' όλης της ύλης, η οποία έγινε on camera και στο δισέλιδο μας παραθέτουμε αποσπάσματα της, που αφορούν στην θεματική μας.

Επιπλέον φιλοξενούμε τον Καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης του ΠΚ κ. Ευγένιο Μαθιόπουλο με αναφορές στα προβλήματα χρηματοδοτήσεων των δημόσιων πανεπιστημίων, διοίκησης και αισθητικής, συμμετείχαμε στο μηνιαίο σεμινάριο του εργαστηρίου Οπτικής Ανθρωπολογίας που διευθύνει ο αναπληρωτής καθηγητής κ. Άρης Τσαντηρόπουλος και έχουμε αποκλειστικό ρεπορτάζ από τη δρομολόγηση των κοινών πολιτιστικών δράσεων Δήμου Ρεθύμνης και ΠΚ.

Βήματα προόδου στις κοινές πολιτιστικές δράσεις Πανεπιστημίου Κρήτης - πόλης Ρεθύμνου

Με αργά, αλλά σταθερά βήματα, συζητούνται οι συναντήσεις μεταξύ εκπροσώπων του πανεπιστημίου Κρήτης και του δήμου Ρεθύμνης, με σκοπό την ανάληψη κοινών πολιτιστικών δράσεων που στόχο έχουν να συνδέσουν τη πανεπιστημιακή - φοιτητική κοινότητα με την τοπική κοινωνία. Η δεύτερη συνάντηση πραγματοποιήθηκε έναν ακριβώς μήνα μετά την πρώτη, στις 24 Μαρτίου, στο κτίριο της πρυτανείας στην πανεπιστημιούπολη στον Γάλλο, όπως και η πρώτη.

■ Της **EMMANOYELAS ΦΩΤΑΚΗ**

Στη συνάντηση έλαβαν μέρος από την πανεπιστημιακή κοινότητα ο αντιπρύτανης Προγραμματισμού, Διοικητικών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας, καθηγητής **Δημήτρης Μυλωνάκης**, που ήταν ο εισηγητής και συντόνισε τον διάλογο, ο κ. **Μανώλης Τζανάκης**, αναπλη-

ρωτής Καθηγητής στην Κοινωνιολογία της Ασθένειας και των Ιατρικών Θεσμών, ο κ. **Κωνσταντίνος Χρηστίδης**, μέλος Ε.Ε.Π. (Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης με ειδικότητα τα εικαστικά, η κ. **Μαριάννα Καλαϊτζιάκη**, αναπληρώτρια καθηγήτρια Βιολογίας και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο ΠΤΔΕ, ο κ. **Άρης Τσαντηρόπουλος**, αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στο τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, ο κ. **Μανώλης Σειραγάκης**, Επίκουρος Καθηγητής, τμήμα Φιλολογίας, στον τομέα Θεατρικών, Κινηματογραφικών και Μουσικών Σπουδών.

Τον δήμο Ρεθύμνου εκπροσώπησαν στη συνάντηση η κ. **Πέπη Μπυλιράκη**, αντιδήμαρχος Τουρισμού και ο κ. **Θωμάς Κρεβετζάκης**, αντιδήμαρχος Πολιτισμού, Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Κυκλοφοριακών Θεμάτων.

Το Κέντρο Νέων

Η συζήτηση στράφηκε γύρω από την εξέλιξη των προτάσεων που είχαν τεθεί στο τραπέζι στην προηγούμενη συνάντηση, με τα θέματα που αναφέρθηκαν να χωρίζονται στις παρακάτω υποκατηγορίες. Αρχικά, έγινε λόγος για τη **στέγαση των φοιτητικών πολιτιστικών ομάδων σε σημείο στο κέντρο της πόλης**. Μετά από περιοδεία σε ενδοχόμενους χώρους φιλοξενίας των, ασχολούμενων με την καλλιτεχνία, φοιτητών, αποφασίστηκε από κοινού η **επιλογή του Κέντρου Νέων**, στο οποίο στεγάζονται επί του παρόντος και κάποιες υπηρεσίες του δήμου, οι οποίες όμως αναμένεται να μετακινηθούν αλλού έως τον Μάιο. Σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο κ. Κρεβετζάκης, η διαδικασία αναβάθμισης του Δημαρχείου αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες καθυστέρησης εξαιτίας του Ουκρανικού

Ζητήματος και της ενεργειακής αύξησης. Έτσι, ενδοχόμενες η μετεγκατάσταση των υπηρεσιών του δήμου που φιλοξενούνται στο Κέντρο Νέων να **λάβει μια μικρή καθυστέρηση**.

Μνημόνιο Συνεργασίας

Με βάση τα παραπάνω, αποφασίστηκε για αρχή να τεθεί το θέμα της στέγασης των φοιτητικών πολιτιστικών ομάδων στο επόμενο δημοτικό συμβούλιο και στη συνέχεια, να υπάρξει ενημέρωση των φοιτητών αναφορικά με την απόφαση αλλά και τους περιορισμούς που θα υπάρχουν, αν γίνει δεκτή η μεταφορά τους στο χώρο αυτό. Ένας από τους περιορισμούς είναι για παράδειγμα, η εκκένωση του χώρου περί τις 11 μ.μ. Τέλος, αποφασίστηκε η **δημιουργία μνημονίου συνεργασίας του δήμου με το Πανεπιστήμιο Κρήτης**.

Το μυστικό λογότυπο

Σε ότι έχει να κάνει με το λογότυπο που θα «επισφραγίσει» τη συνεργασία των δύο φορέων, οι εμπλεκόμενοι επέλεξαν ομόφωνα το ποιο θα είναι αυτό και τώρα θα πρέπει να τεθεί και αυτό στο επόμενο δημοτικό συμβούλιο και να λάβει την έγκριση από τον δήμο αλλά και από την Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Μέχρι όμως α εγκριθεί και οι δύο πλευρές το κρατούν «επισφραγισμένο» μυστικό!

Παράλληλα, στη συνάντηση συζητήθηκε και το ζήτημα του φυλλαδίου, το οποίο θα περιλαμβάνει τις **προγραμματισμένες δράσεις στο Ρέθυμνο μέχρι τον Ιούλιο**. Μερικές από τις δράσεις που θα βρίσκονται σε αυτό, είναι οι παραστάσεις της θεατρικής ομάδας Αντίβαρο, συναυλίες και προβολές στην πόλη του Ρεθύμνου, το Διεθνές Φεστιβάλ Κρουστών, το Παγκόσμιο Συνέδριο Ποίησης, Διαγωνισμός Φωτογραφίας με θέμα το περιβάλλον και την πόλη,

το Φεστιβάλ Ποδηλάτου, καθώς και οι πράσινες πολιτιστικές διαδρομές. Ωστόσο, συζητήθηκαν και προτάθηκαν και άλλες δράσεις και εκδηλώσεις που ενδοχόμενες να μπορούν να συμπεριληφθούν σε αυτό.

Η δημιουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας, η οποία θα περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες και τις ενέργειες των κοινών πολιτιστικών δράσεων του Πανεπιστημίου Κρήτης με τον δήμο Ρεθύμνης, βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, ενώ ακόμη συζητούνται οι τρόποι και τα μέσα χρηματοδότησης που μπορούν να λάβουν για να προωθήσουν και να οργανώσουν όλες τις ενέργειες.

Η επόμενη συνάντηση προγραμματίστηκε για την **επόμενη Πέμπτη 7 Απριλίου**, ενώ οι πληροφορίες μας αναφέρουν ότι την προηγούμενη **Πέμπτη 31 Μαρτίου** πραγματοποιήθηκε μια πολύ ενδιαφέρουσα «κλειστή» συνάντηση μεταξύ των δύο πλευρών.

Εργαστήριο Οπτικής Ανθρωπολογίας: Τεκμήρια της σχέσης ανθρώπου και επιστημών

Σάββατο απόγευμα φτάνοντας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης στην περιοχή Γάλλου στο Ρέθυμνο δεν στρίβουμε δεξιά για να εισέλθουμε από την κεντρική πύλη, αλλά αριστερά όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του Κέντρου Ερευνών και Μελετών (ΚΕΜΕ) του τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών (ΦΚΣ) προσκεκλημένοι να παρακολουθήσουμε τις εργασίες του μηνιαίου σεμιναρίου του εργαστηρίου «Οπτική Ανθρωπολογία. Εικόνα, μουσική, κείμενο». Μας περίμενε με το ζεστό του χαμόγελο και τη φιλόξενη διάθεσή του ο διευθυντής του εργαστηρίου, αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, κ. Άρης Τσαντηρόπουλος και πριν εισέλθουμε στη αίθουσα του σεμιναρίου μας ξενάγησε στους χώρους του εργαστηρίου, που ιδρύθηκε τον Μάιο του 2018, μας μίλησε για τις έρευνες που πραγματοποιούνται αυτή τη στιγμή και μα έδειξε τον σημαντικό εξοπλισμό του, που βοηθάει στην καλύτερη απόψωση των ερευνών και στην ανάληψη έργων, επισημαίνοντας με διακριτικό τρόπο την ανάγκη ενίσχυσης της υλικοτεχνικής υποδομής.

Από τη δικιά μας «επιτόπια έρευνα» -για να χρησιμοποιήσουμε όρους του εργαστηρίου- ήρθαμε σε επαφή με φω-

τογραφικό αρχαιολογικό υλικό σε υλική και ψηφιακή μορφή καθώς και ηχογραφημένες συνεντεύξεις-μαρτυρίες, που φυλάσσεται στο εργαστήριο και ι προσελκύσει το ενδιαφέρον ερευνητών. Σύμφωνα δε με τον κ. Τσαντηρόπουλο αλλά και τη σελίδα του εργαστηρίου στο facebook «είναι ένα από τα ελάχιστα εργαστήρια στην Ελλάδα, όπου γίνεται η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας στην επιτόπια

εθνογραφική έρευνα». Ο εξοπλισμός και το φυλάσσομένο αρχαιολογικό υλικό του εργαστηρίου αξιοποιείται για την υλοποίηση των ερευνητικών προγραμμάτων, τα οποία φιλοξενούνται αυτή την περίοδο στο εργαστήριο και οι ευρύτερες θεματικές αφορούν στην Οπτική ανθρωπολογία, την Ανάλυση περιεχομένου/ανάλυση λόγου προφορικών και γραπτών μαρτυρών και την Εθνογραφική έρευνα.

Συμμετοχική διαδικασία

Έφτασε η ώρα όμως να μπορούμε στην τάξη. Αυτό που μας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση, παρόλο που ήταν Σάββατο απόγευμα και μάλιστα το τελευταίο των Αποκριών, οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο ήταν όλοι στην ώρα τους είτε δια της φυσικής ή της παρουσίας είτε της διαδικτυακής. Ένα δεύτερο σημαντικό στοιχείο που παρατηρήσαμε από την αρχή και ρωτήσαμε γι' αυτό είναι ότι οι συμμετέχοντες στην «κλειστή» εκδοχή του σεμιναρίου είναι από προπτυχιακό φοιτητές μέχρι μεταδιδακτορικοί και έμπειροι ερευνητές του επιστημονικού αυτού πεδίου. Ένας πλουραλισμός ηλικιών, ακαδημαϊκών βαθμίδων και εθνικών-τοπικών προελεύσεων που βοηθούσε εξαιρετικά στη διάδραση και την αλληλεπίδραση θεωρητικών απόψεων και εμπειρικών πρακτικών. Κι όλα αυτά με σοβαρότητα και ενθουσιασμό από την πλευρά των συμμετεχόντων.

Εκτός των άλλων είμαστε και τυχεροί, αν και όλα τα θέματα που πραγματεύονται οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο είναι άκρως ενδιαφέροντα, αφού «πέσαμε» σε παρουσίαση θεμάτων που σχετιζόταν με την παράδοση και τη δη-

μιουργικότητα στην κρητική μουσική της νεωτερικότητας. Πιο συγκεκριμένα, η παρουσίαση του ερευνητή -δεν θα αναφερθούμε ονομαστικά για να μην «ρίξουμε» τους υπόλοιπους στη δημοσιότητα- αφορούσε στον λυράρη Μιχάλη Παπαδάκη ή Πλακιανό, όπου πέρα από το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας ακούσαμε και ηχογραφήσεις του Κρητικού παραδοσιακού μουσικού, ο οποίος για διάφορους λόγους, που δεν έχουμε τον χώρο να αναλύσουμε, δεν είχε διασκευαστεί. Πέραν, όμως των ακουσμάτων είδαμε πλούσιο φωτογραφικό υλικό από γάμους στην Κρήτη και τη σημαντική θέση των μουσικών σε αυτούς.

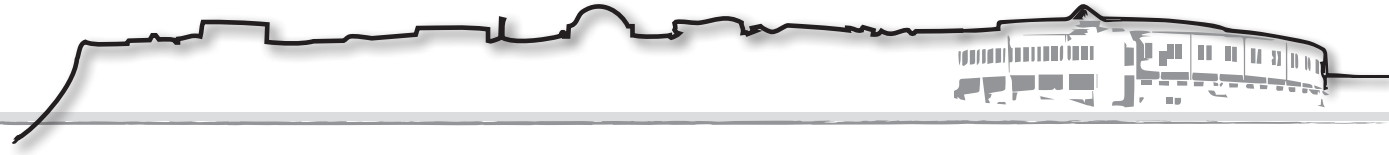
Επιστρέφοντας στη σεμιναριακή διαδικασία και στο πλουραλιστικό της πλαίσιο, παρατηρήσαμε ότι οι συμμετέχοντες δεν φειδόνται παρεμβάσεων, φαινόμενο που εξηγείται από τη νοοτροπία του κ. Τσαντηρόπουλου, που έχει δομηθεί στο σεμινάριο που όλες οι απόψεις είναι σεβαστές με τις αναγκαίες κατά περίπτωση παρεμβάσεις και την ανταλλαγή θέσεων που μπορεί να μη συμφωνούν μεταξύ τους και προάγουν τον επιστημονικό διάλογο. Μέχρι και ο γράφων μπόρεσε, στο βαθμό που μπορούσε να συμμετέχει στο επιστημονικό πλαίσιο, αλλά και

με τη δημοσιογραφική περιέργεια να συμμετάσχει και να ρωτήσει ή να πάρει θέση σε κάποιο από τα ζητήματα που πραγματεύτηκαν οι ομιλούντες και οι συμμετέχοντες. Επιπλέον η παρουσίαση μιας πρότασης σε διεθνές επίπεδο που είχε εγκριθεί και θα συμμετάχονταν μέλη του εργαστηρίου και αφορά σε ζητήματα μνήμης και ταυτοτήτων, με θέμα τη ζωή των Κούρδων, μας έκανε να αντιληφθούμε περαιτέρω το ρόλο του εργαστηρίου.

Φεύγοντας μετά από πέντε ώρες από την άκρως ενδιαφέρουσα εμπειρία, επιβεβαιώσαμε για μια ακόμη φορά ότι οι κοινωνικές επιστήμες και οι επιστήμες του ανθρώπου είναι απόλυτα αναγκαίες για να κατανοήσουμε την εποχή και μας βοηθούν στην αυτοσυνειδησία ως κοινωνίες, κράτη, έθνη και παγκόσμια φάσματος των επιστημών, χωρίς διακρίσεις. Κάτι που στην πιο προηγμένη φιλελεύθερη δημοκρατία του κόσμου, τις ΗΠΑ, το έχουν καταλάβει και επενδύουν σε χρήμα και υποδομές στην ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών...

Επιμέλεια: Δημήτρης Στεμπιλής

διάλογοι ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Αλέξης Πολίτης: Τα απόκρυφα που οι επιστήμονες βγάζουν στο φως, μπορούν να γίνουν βάση να μιλήσει η πόλη με το πανεπιστήμιο

Σάββατο μεσημέρι στον πρώτο όροφο των γραφείων των «Ρεθεμνιώτικων Νέων» στην οδό Μοάτσου στην πόλη του Ρεθύμνου και καλεσμένος μας στην πρώτη on camera συνέντευξη-συζήτηση ο Ομότιμος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΠΚ) κ. Αλέξης Πολίτης. Χειμαρώδης και με χιούμορ στον λόγο του, ο διακεκριμένος φιλόλογος μας μίλησε -η παρούσα δημοσίευση αποτελεί το 1/3 της συνολικής συνέντευξης- για την επιστήμη της φιλολογίας και την πορεία του σε αυτή, την επιλογή του ΠΚ, τις σχέσεις του Ρεθύμνου με το Ηράκλειο και με το ΠΚ ειδικότερα, την ANEMH και τις ΠΕΚ, καθώς και τον Διονύση Σαββόπουλο, τον Ουμπέρτο Έκο, τον Φέρεντς Πούσκα και τον Νάσο Βαγενά...

■ Επιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΕΜΠΙΛΗΣ

Πώς βρεθήκατε στο Ρέθυμνο, μετά από τις σπουδές σας και το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών;

Είχα αποφασίσει, ότι αν διεκδικούσα θέση στο πανεπιστήμιο να πάω στην επαρχία. Για δύο λόγους: Πρώτον γιατί στο Πανεπιστήμιο Αθηνών τότε δεν έμπαινε, άμα δεν ήσουν δικός τους, άμα δεν ήσουν καθαρευουσιάνος. Είναι απίστευτο να το λέμε τώρα, αλλά η καθαρεύουσα ήταν αυτονόητη, είχαν κόψει πολύ σημαντικούς. Να πω τον Νάσο τον Βαγενά λόγου χάρη.

Δεύτερο, υπήρχε η Πάντειος που είχε ένα τμήμα που μου ταίριαζε, αλλά είχα σκεφτεί ότι πρέπει -ήταν μια επιμονή ιδέα- να κρατηθεί η ελληνική επαρχία ζωντανή. Πρώτο στόχο είχα την Κέρκυρα, διότι εκεί υπήρχε ένα τμήμα Ιστορίας, γιατί εγώ κινούμουν ανάμεσα στη Φιλολογία και την Ιστορία, που νόμιζα ότι μου ταίριαζε, αλλά δεν πήγα, γιατί δεν εγκρίθηκε η εκλογή μου. Και δικαίως γιατί δεν είχαν τηρηθεί οι ακριβείς γραφειοκρατικές διαδικασίες.

■ Το εξώφυλλο του νέου βιβλίου του Αλέξη Πολίτη που κυκλοφορεί από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (ΠΕΚ) «ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΣΟΜΟΥΛΗΣ, ΜΕ ΤΟ ΣΠΑΘΙ ΕΙΣ ΤΟ ΧΕΡΙ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΝΤΟΥΦΕΚΙ: ΣΤΟ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ, ΑΛΕΞΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ, Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΩΣ ΙΣΤΟΡΙΑ»

“ Η δουλειά των επιστημόνων μπορεί να γίνει η βάση ώστε η πόλη να μιλήσει μεταξύ της, η πόλη να μιλήσει με το πανεπιστήμιο, το πανεπιστήμιο να μιλήσει με την πόλη και ελπίζουμε στην αμφίδρομη σχέση και μ’ αυτή τη συζήτηση βάλουμε ένα λιθαράκι...”

Κάποια στιγμή, ενώ το Πανεπιστήμιο της Κέρκυρας είχε κλείσει για μένα, μου ζήτησε το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΚ), ο Νάσος Βαγενάς συγκεκριμένα, να έρθω να διδάξω. «Έρχεσαι από το επόμενο εξάμηνο;» μου λέει ο Βαγενάς και είπα το ναί. Είχα ετοιμάσει και το μάθημα πάνω κάτω, γιατί το είχα σκεφτεί και το είχα οργανώσει λίγο. «Τώρα το β’ εξάμηνο να κάνω Σαββόπουλο;» λέω στον Νάσο Βαγενά. «Άστο. Έλα, κάτσε λίγο και μετά κάνεις». Τελικά δυο φορές δίδαξα Σαββόπουλο, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Τελικά, δίδαξα δυο εξάμηνα Σαββόπουλο.

Από ιστορικός των ιδεών στο ΕΙΕ, «ξαναγίνετε» φιλόλογος. Ήταν μεγάλη αλλαγή ή βρήκατε πατήματα και στα δύο αυτά πεδία μελέτης σας;
Για τη δική μου εποχή, η λογοτεχνία ανταποκρίνεται με την κοινωνία. Δεν είναι κάτι έξω από την κοινωνία. Αλλά, πολλά μαθήματά μου ήταν μαθήματα ιστορίας των ιδεών. Λόγου χάρη, είχα κάνει ένα μάθημα, δυο τρεις φορές Λογοτεχνία και Αναγνώσεις. Η λογοτεχνία είναι ένα φαινόμενο. Ο Σολωμός, ο Κάλβος, ο Σεφέρης. Ποιοι διαβάζουμε, πως διαβάζουμε, πού διαβάζουμε, τι διαβά-

ζουμε, τι ξέρουμε γι’ αυτό το πράγμα. Την πρόσληψη της λογοτεχνίας. Και αυτή την πορεία της λογοτεχνίας, πώς φτάνει σε ένα άλφα κοινό και σε ποια κοινά μπορεί να φτάσει και σε ποια κοινά φτάνει, δεν το έχω εγκαταλείψει καθόλου ως σήμερα. Δηλαδή είναι αυτή η ματιά μου προς τη λογοτεχνία. Όμως σιγά σιγά επειδή από κάποια στιγμή και πέρα ένα από τα μαθήματα ήταν η εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία, δηλαδή θεωρητικά, κι επειδή δεν είμαι πολύ φανατικός της θεωρίας και είμαι υπέρ της πράξης, έκανα πάντα την τρίτη ώρα, που

είχα μαφιαίσει λίγο οι φοιτητές, ανάλυση σε κάποια ποιήματα. Εκεί δεν ήθελα να αναλύω Σεφέρη, Ελύτη, Καβάφη, Σολωμό, γιατί αυτό θα το διδασκόντουσαν κάποια στιγμή σε άλλα μαθήματα, ως ένα βασικό μάθημα εξαμήνου και προτιμούσα να επιλέγω άγνωστους ποιητές, θέλοντας να δείξω -παρέμβαση: τους έχετε ονομάσει «μικρούς», να «μικρούς», στα παιδιά ότι η ποίηση δεν είναι μόνο η μεγάλη ποίηση. Πολύ ποιητικά μπορούν να είναι και ποιήματα ανθρώπων που δεν κατάκτησαν είτε τη φήμη είτε λίγα τους ποιήματα πέτυχαν.

Εκεί ανακάλυψα ότι είχα μια ικανότητα να αναλύω ένα ποίημα και έξω από το κοινωνικό του περιβάλλον. Με τον καιρό διαπίστωσα ότι πέτυχε κι έτσι αυτό μου έδωσε μια άνεση. Και ξέρετε πως μπροστά στη ζωή όταν αισθάνεσαι ότι κάπου κάτι σου λείπει καλά πας. Αυτός τον δρόμο που ξεκίνησες μπορείς να τον ακολουθήσεις. Και έφτασα να κάνω τα μαθήματα στο πρόγραμμα **Mathesis** των Πανεπιστημιακών Εκδόσεων Κρήτης (ΠΕΚ) με τον τίτλο: «Η ποίηση ούτε λέγει, ούτε κρύπτει, αλλά σημαίνει».

■ Ρέθυμνο - Ηράκλειο

Την ακαδημαϊκή σχέση Ρεθύμνου-Ηρακλείου πώς την έχετε βιώσει από το 1989 έως και σήμερα

Λοιπόν κοιτάζτε θα το πω λίγο χαριεντιζόμενος, γιατί όταν χαριεντιζόσαι, αλλά λες κι άλλα κρύβεις. Λοιπόν, εγώ λέω ότι το κακό του ΠΚ είναι ότι έγινε σε δύο πόλεις. Το καλό του είναι ότι έγινε σε δύο και όχι σε πέντε. Γιατί θα μπορούσε να διασπαρθεί περαιτέρω. Το ειδικό πρόβλημα είναι ότι για λόγους πρακτικούς θα έπρεπε αλλιώς να γίνουν δύο βιβλιοθήκες όμοιες στις δύο πόλεις Ρέθυμνο και Ηράκλειο, και έτσι οι λεγόμενες θεωρητικές σχολές -τα

Οικονομικά είναι τα λίγο πιο διαφορετικά- ήρθαν στο Ρέθυμνο, και το Φυσικό, η Ιατρική, Βιολογία κ.α., γίνανε στο Ηράκλειο, με αποτέλεσμα το Ηράκλειο να έχει τ’ αγορά και το Ρέθυμνο τα κορίτσια. Οι φοιτητές πρέπει να το βίσωσαν πολύ αρνητικά και επίσης δεν βίωσαν αυτό που είχα βιώσει εγώ ως φοιτητής στη Θεσσαλονίκη που γνώριζα κάθε λογής ανθρώπους. Ένα δεύτερο ζήτημα ήταν το διοικητικό όπως λόγου χάρη οι συνεδριάσεις της Επιτροπής Ερευνών, της Συγκλήτου ή άλλων οργάνων. Έπρεπε να συγκροτείται είτε στο Ηράκλειο είτε στο Ρέθυ-

μνο - μην κοιτάτε τώρα που γίνονται όλα ηλεκτρονικά. Από την άλλη πλευρά στο Ρέθυμνο έγινε από έναν συμβιβασμό. Γιατί τσακωνόταν το Ηράκλειο με τα Χανιά. Άρχισαν πάρα πολύ, γιατί ακριβώς δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν οι Χανιώτες με τους Ηρακλειώτες. Ο συμβιβασμός του να γίνει στο Ρέθυμνο έγινε λίγο «δικτατορικά». Ο κ. Παττακός το αποφάσισε, ο οποίος νοιαζόταν για το χωριό του, για την περιφέρειά του -από το Αμάρι ήταν-, αλλά δεν είχε ψηφοφόρους να φοβάται ότι θα τον μαυρίσουν. Αλλά Ιατρική Σχολή δεν θα μπορούσε

να γίνει στο Ρέθυμνο. Μην κοροϊδεύμαστε. Ποιος γιατρός θα ερχόταν να έχει πελατεία μόνο 20.000 ανθρώπους; Παρ’ όλα αυτά έγινε στο Ηράκλειο. Δόθηκαν πολλά λεφτά κι έγινε το ΙΤΕ και μπόρεσε να στηθεί ένα πολύ καλό παν/μιο στο Ηράκλειο. Αυτό ανέβασε και το Ρέθυμνο.

Σ’ αυτό έχει απαντήσει ένας σοφός άνθρωπος πιο καλά από μένα, που είμαι υποχρεωμένος να τον ακούσω. Ο περίφημος Ουμπέρτο Έκο που έχει πει ότι τα κομπιούτερ είναι συνέχεια του Αριστοτέλη. Είναι η γραμμή που ξεκινάει ο Αριστοτέλης και φθάνει ως το κομπιούτερ. Λοιπόν, το θεωρητικό κριτικό μυαλό είναι απαραίτητο και μπορεί να χρησιμοποιεί στην 4^η, 5^η...16^η βιομηχανική επανάσταση, χωρίς αμφιβολία. Ας μην νομίζουμε ότι από μια σχολή που μπαινουν 300 φοιτητές, θα αποκτήσουν και οι 300 κριτικές ικανότητες. Είναι βέβαιο ότι αν μπω σε μια

ποδοσφαιρική ακαδημία και καταλήξω να είμαι Μέσι ή Φέρεντς Πούσκα, που λέγαμε στα παλιότερα χρόνια, θα έχω καλύτερη διαβίωση. Αλλά δεν είναι καθόλου βέβαιο αν θα έμπαινα εγώ σ’ αυτή. Ο Νάσος Βαγενάς πιθανόν, γιατί ήταν μεγάλος ποδοσφαιριστής! Η όλοι οι κομπιουτεράδες ή το 90% των ανθρώπων που σπουδάζουν αυτή τη γνώση θα βρουν σχετικά καλή δουλειά. Κάποιους, όμως θα τους πάρουν δε υψηλά ιδρύματα και κάποιοι θα φτιάξουν το facebook και θα γίνουν νόμμο 3 στην παγκόσμια κατάταξη του πλούτου.

■ ANEMH και ΠΕΚ

Έχετε υπάρξει από τους ανθρώπους που συνέβαλαν αποφασιστικά στην ψηφιοποίηση της κεντρικής βιβλιοθήκης του ΠΚ και εκτός από τη βιβλιοθήκη έχετε εκδώσει ένα μεγάλο κομμάτι των βιβλίων σας είτε ως συγγραφέας είτε ως επιμελητής στις ΠΕΚ.

Πρώτον, η ANEMH, δηλαδή η ψηφιοποίηση όχι μόνο των βιβλίων, είναι γνωστή κυρίως επειδή ψηφιοποίησε παλαιά βιβλία, αλλά έχει πάρα πολλές βάσεις τεχνολογίας και φιλολογίας. Έχει σημαντική βάση για την κρητική ιστορία. Χάρη σε έναν βιβλιοθηκάριο που ήταν Ρεθύμιος -βρέθηκε, δεν υπήρχε άλλος, είχε σπουδάσει θεολογία και όχι βιβλιοθηκονομία-, ο Μιχάλης Τζεκάκης, αγαπητός φίλος, ο οποίος έφτιαξε μια διαφορετική βιβλιοθήκη. Ήξερε, έμαθε και είχαμε προχωρήσει τόσο πολύ που το σύστημα που είχαμε φτιάξει εμείς για να διαβάζει ελληνικά βιβλία, να έχει δηλαδή ελληνικό αλφάβητο, ήταν παγκοσμίως καλύτερο από αυτό που χρησιμοποιούν τώρα όλος ο κόσμος, που το έχει παράξει το Ισραήλ.

Ωστόσο, η τεχνολογία ANEMH, και το σύστημα «Πτολεμαίος» δεν ενιοχούθηκαν όσο θα έπρεπε οικονομικά και χωρίς κεφάλαια μια επιχείρηση φαλκίζει ακόμη κι αν είναι η καλύτερη του κόσμου. Εκεί, δεν βρέθηκε ο άνθρωπος, που να πάει

■ Το εξώφυλλο του βιβλίου του Αλέξη Πολίτη που κυκλοφορεί από τις ΠΕΚ «1821-1831, ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΗΣΗ, ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ, ΛΟΓΙΟΣΜΗ»

στον τότε πρωθυπουργό να του εξηγήσει τι έχει πετύχει το ΠΚ, η τεχνολογία του, ηρακλειώτικη τεχνολογία όμως, δηλαδή με τη βοήθεια του Ηρακλείου.

έσοδα, από όλο τον κόσμο. Θα είχαμε το σύστημα που θα διάβαζε καλύτερα το ελληνικό αλφάβητο. Αυτή η τεχνολογία ξεκίνησε από ανθρώπους, από επιλογή ανθρώπων. Και εκεί πάμε στο ερώτημα: Τι μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος σε μια εταιρεία; Αυτό. Ότι έκανε ο Μιχάλης Τζεκάκης, σκέφτηκε σωστά, επέλεξε σωστούς ανθρώπους και το προχώρησε.

Η ANEMH, λοιπόν, είναι συνεργασία Ηρακλείου και Ρεθύμνου. Δεν είναι απομονωμένοι οι μεν από τους δε. Είναι συνεργασία ΙΤΕ και Παν/μίου, όπως είναι ακριβώς και οι ΠΕΚ. Και οι ΠΕΚ έγιναν αυτό που έγιναν γιατί διευθυντής τους βρέθηκε ο Στέφανος Τραχανός, δηλαδή πάλι ένας άνθρωπος, ο οποίος έτυχε να είναι από την Κρήτη, έτυχε να βρίσκεται εδώ κοκ, και τις πήγε εκεί που τις πήγε σε συνεργασία και με ανθρώπους του Ρεθύμνου, αλλά χωρίς να βάλει ποτέ ως κριτήριο το ότι είσαι άνθρωπος του ΠΚ και σε προτιμώ από τον άλλον που είναι του ΕΚΠΑ. Μόνον ποιότητα. Εξαιρετική ποιότητα και αυστηρή αξιοκρατία. Βρήκε όμως καλούς συνεργάτες που είχαν σπουδάσει στο ΠΚ. Η νυν διευθύντρια Διονυσία Δασκάλου, η Ρένα Λυδάκη, για να πούμε και τα ονόματα ν’ ακούγονται, που είναι εξαιρετική στη δουλειά που κάνει στις ΠΕΚ, καθώς και όλα τα άλλα στελέχη των εκδόσεων.

■ Πόλη - Πανεπιστήμιο

Οι θεσμικοί παράγοντες, η κοινωνία των πολιτών στο Ρέθυμνο καθώς και η πανεπιστημιακή κοινότητα βοήθησαν στο να υπάρχει μια πιο έμπρακτη σχέση πόλης-ΠΚ;
Νομίζω όχι. Κι ούτε από τη μία ούτε από την άλλη πλευρά. Για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους και όχι ωραιοποιημένα. Μπορώ να πω ότι με έχουν καλέσει περισσότερες φορές στον Άγιο Νικόλαο να μιλήσω,

παρά στο Ρέθυμνο. Οπωσδήποτε πολύ περισσότερες στα Χανιά και στο Ηράκλειο. Ο Άγιος Νικόλαος είναι μια σύμπτωση, αλλά στα Χανιά και στο Ηράκλειο, γιατί ακριβώς πάλι αριθμοί, δηλαδή οι δυνατότητες που είχε ένας παράγοντας του Ηρακλείου ή των Χανίων να κάνει μια εκδήλωση, να κάνει μια σειρά μαθημάτων, λχ. αυτά που είναι για την ποίηση. Μια υπεύθυνη πολιτιστικού σε νομαρχιακή επιτροπή Χανίων, σου λέει εγώ

μπορώ να μαζέψω κόσμο. Εδώ, ο αντίστοιχος άνθρωπος αν υπήρχε, δεν θα μπορούσε να μαζέψει και θα ντρεπόταν τον κο Πολίτη, ο οποίος απλώς θα κατέβαινε με τα ποδαράκια του για να μιλήσει.

Οι πανεπιστημιακοί είχαν όμως τη διάθεση να το κάνουν αυτό;
Άλλοι ναι και άλλοι όχι. Δεν μπορώ να γνωρίζω, γιατί δεν ξέρω πόσο ζητήθηκε.

Για το Ρέθυμνο

Σκεφτείτε μόνο, ξέρουμε την ιστορία του Ρεθύμνου αναλυτικά; Πόσα αρχεία, οι παλιές εφημερίδες του Ρεθύμνου. Το Ρέθυμνο πρέπει να έχει εφημερίδες από τον 19ο αιώνα. Κάποιοι μας έχουν πει λίγα λόγια γι’

αυτές. Ένας δικηγόρος, Ρεθυμνιώτης στην καταγωγή έχει ενδιαφερθεί περισσότερο. Ένας Ρεθυμνιώτης που θέλει να μάθει και έχει περιέργεια. Κοιτάει αυτό το κτίριο, εκείνο το κτίριο, τι είναι εδώ, τι είναι εκεί.

Κάποιες εκδηλώσεις που είχαν γίνει κάποια στιγμή στη δημαρχία, τις είχε προωθήσει κάποιος και έγιναν στη δημαρχία, μίλησε ο τουρκολόγος Ηλίας Κολοβός, για το τουρκικό Ρέθυμνο και φοβόμασταν κιάλας, επειδή πει τούρ-

κικό Ρέθυμνο, μην τυχόν κάποιοι εθνικόφρονες πουν ότι τι πράγματα είναι αυτά. Φοβόμασταν. Γέμισε η αίθουσα του δημοτικού συμβουλίου. Θέλανε όλοι να μάθουν. Και δεν ήταν όλοι παλιοί Ρεθυμνιώτες. Ήταν και κάποιοι

που ήρθαν μετά. Αλλά να μάθουμε αυτή η πόλη πώς ήταν επί Τουρκοκρατίας, ας το πούμε έτσι απλά. Ένα σωρό πράγματα θα μπορούσαν να γίνουν. Κέφι να υπάρχει. Χρειάζεται περιέργεια. Περπατάς στην πόλη

και λες: τώρα αυτό το κτίριο, αυτό είναι ολοφάνερα καινούριο, αυτό όμως κάτι μοιάζει να κρύβει. Αυτό το κτίριο είναι κάπως διαφορετικό... κάτι μοιάζει να κρύβει...